

Πιστοποιητικά Εμβολιασμού & Προσωπικά Δεδομένα

Αμαλία Ξεϊν
Δικηγόρος, Συνεργάτης
της Δικηγορικής Εταιρείας
ΡΟΤΑΜΙΤΙΣΒΕΚΡΙΣ

Ιωάννα Αλεξοπούλου
Δικηγόρος, MSc, Συνεργάτης
της Δικηγορικής Εταιρείας
ΡΟΤΑΜΙΤΙΣΒΕΚΡΙΣ

Α. Τα μέχρι τώρα στοιχεία της πανδημίας

Τα τελευταία 20 χρόνια, τρεις νέοι κορωνοϊοί έχουν αναδυθεί και διασπαρεί στο ανθρώπινο είδος. Πρώτος ο SARS (2002-2004), που εντοπίστηκε πρώτη φορά στις λαϊκές αγορές της Κίνας, εξαπλώθηκε σε 29 χώρες και μόλυνε 8.422 ανθρώπους, προκαλώντας τον θάνατο στο 10% των προσβληθέντων. Στη συνέχεια, ο MERS CoV (2012-σήμερα) εμφανίστηκε στην Αραβική Χερσόνησο τον Σεπτέμβριο του 2012, ο οποίος μέχρι σήμερα έχει μόλυνει 2.519 ανθρώπους και έχουν καταγραφεί 866 θάνατοι (35% θνητότητα). Η πανδημία της νόσου του κορωνοϊού 2019 (COVID-19) είναι ο τρίτος ιός που προκλήθηκε από τον κορωνοϊό SARS-CoV-2 και αναγνωρίστηκε για πρώτη φορά στην πόλη Ουχάν τον Δεκέμβριο του 2019, έχει εξαπλωθεί σε όλο τον κόσμο προσβάλλοντας εκατομμύρια άτομα σε 213 χώρες και προκαλώντας τον θάνατο εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων μέχρι και σήμερα¹.

Οι έκτακτες συνθήκες στις οποίες ευρίσκεται η παγκόσμια κοινότητα, λόγω της τρέχουσας πανδημίας COVID-19, κατέστησαν κρίσιμη τη συζήτηση για τους τρόπους

άμεσης παύσης μετάδοσης του ιού. Από τα στοιχεία που υπάρχουν μέχρι στιγμής, φαίνεται ότι η μετάδοση του ιού θα παύσει όταν ποσοστό άνω του 60-75% του πληθυσμού αποκτήσει ανοσία, έχει δηλαδή αναπτύξει ειδικά αντισώματα έναντι του ιού SARS-CoV-2. Η ανοσία επιτυγχάνεται με δύο τρόπους: είτε με φυσικό τρόπο, δηλαδή μόλυνση με τον ιό, είτε με εμβολιασμό². Με τον εμβολιασμό μεγάλου ποσοστού του πληθυσμού (άνω του 75%) επιτυγχάνεται η λεγόμενη «*ανοσία της αγέλης*», με αποτέλεσμα τον περιορισμό της διασποράς των μεταδοτικών νόσων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο εμβολιασμός αποτελεί το κυριότερο εργαλείο για την πρωτογενή πρόληψη των ασθενειών και ένα από τα πλέον αποτελεσματικά από πλευράς κόστους μέτρα για τη δημόσια υγεία ως καλύτερη άμυνα που έχουμε απέναντι σε σοβαρές και ενίοτε θανατηφόρες μεταδοτικές ασθένειες, οι οποίες μπορούν να προληφθούν. Κύριος στόχος των εμβολιασμών είναι η μείωση της νοσηρότητας και της θνητότητας του πληθυσμού από λοιμώδη νοσήματα.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση εφαρμόζονται πολύ αυστηροί κανόνες για την έγκριση των εμβολίων, όπως ασφαλώς και σε

1. Άρθρο *Ελένης Πατρώζου* Παθολόγου – Λοιμωξιολόγου, Επιστ. Συνεργάτης ΥΓΕΙΑ (<https://www.hygeia.gr/pandimia-pos-ftasame-os-edo-kaiti-mas-epifylassei-to-mellon/>)

2. Άρθρο *Ελένης Πατρώζου* Παθολόγου – Λοιμωξιολόγου, Επιστ. Συνεργάτης ΥΓΕΙΑ (<https://www.hygeia.gr/pandimia-pos-ftasame-os-edo-kaiti-mas-epifylassei-to-mellon/>)

κάθε άλλο φαρμακευτικό προϊόν³, που διατίθενται στην αγορά δεδομένου ότι ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (EMA) αναλαμβάνει την αξιολόγηση και την εποπτεία των εμβολίων σε συνέχεια του σχεδιασμού τους, ενώ μετά από ενδελεχείς δοκιμές, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να εκδώσει άδεια κυκλοφορίας στην αγορά. Στην πραγματικότητα πρόκειται για μια χρονοβόρα και κοστοβόρα διαδικασία καθώς έκαστο υποψήφιο εμβόλιο πρέπει να υποβληθεί σε αυστηρές προκλινικές και

3. Βλ. αρ. 1 της ΥΑ 32221/2013 και άρθρο 44 παρ. 1 Ν. 5945/1934.-Τα εμβόλια συμπεριλαμβάνονται στον ορισμό των Φαρμάκων.

κλινικές δοκιμές από τον παρασκευαστή του με γνώμονα την ποιότητα, την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα και στη συνέχεια σε επιστημονική αξιολόγηση από τις εκάστοτε ρυθμιστικές αρχές. Για αυτό τον λόγο, τα εμβόλια αδειοδοτούνται κατά κύριο λόγο σε κεντρικό επίπεδο, κατ' εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 726/2004. Αξίζει να τονισθεί σε αυτό το σημείο ότι στις χώρες της ΕΕ στις οποίες δεν υπάρχει ειδική διαδικασία έγκρισης εμβολίων («υπό κανονικές συνθήκες») ακολουθείται η ίδια διαδικασία που ισχύει για

οποιαδήποτε αίτηση έγκρισης κυκλοφορίας φαρμακευτικών προϊόντων⁴.

Εν προκειμένω, ωστόσο, για την αντιμετώπιση απειλών κατά της δημόσιας υγείας, όπως η παρούσα πανδημία COVID-19, η ΕΕ διαθέτει ένα ειδικό ρυθμιστικό εργαλείο που επιτρέπει την έγκαιρη διάθεση φαρμάκων για χρήση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Πρόκειται στην ουσία για μια «επείγουσα διαδικασία διοικητικής έγκρισης» που περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις

για την επίσπευση (fast tracking) έγκρισης εμβολίων και χορήγησης άδειας κυκλοφορίας υπό όρους, η οποία έχει σχεδιαστεί ειδικά για να επιτρέπει τη χορήγηση αδειών κυκλοφορίας το συντομότερο δυνατόν, μόλις συγκεντρωθούν επαρκή στοιχεία, ακριβώς σε τέτοιες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Η διαδικασία αυτή παρέχει στην ΕΕ ένα άρτιο πλαίσιο για ταχύτερη έγκριση και για μετεγκριτικές διασφαλίσεις και ελέγχους της ασφάλειας.

Δοθείσης της παρούσας πανδημίας COVID-19, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη συμφώνησαν σε κοινή δράση για την εξασφάλιση του εφοδιασμού και της επαρκούς και ταχείας προμήθει-

4. «Η πορεία προς το εμβόλιο για τη νόσο COVID-19», *Δήμητρα Α. Λεμπέση, ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ* Τεύχος 141/2020, Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 2020.

ας ασφαλών και αποτελεσματικών εμβολίων σε έκαστο κράτος- μέλος ανάλογα με το μέγεθος του πληθυσμού τους. Την 17η Ιουνίου 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε μια ευρωπαϊκή στρατηγική δύο αξόνων για την επιτάχυνση της ανάπτυξης, της παρασκευής και της διανομής εμβολίων κατά της COVID-19. Η στρατηγική της ΕΕ για τα εμβόλια αποσκοπεί στην εξασφάλιση της παραγωγής ποιοτικών, ασφαλών και αποτελεσματικών εμβολίων στην Ευρώπη και στη διασφάλιση ταχείας πρόσβασης σε αυτά για τα κράτη μέλη και τους πληθυσμούς τους. Επιπλέον, η στρατηγική αντικατοπτρίζει την παγκόσμια προσπάθεια αλληλεγγύης και διασφαλίζει ισότιμη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτά εμβόλια το συντομότερο δυνατόν. Από τα στοιχεία που έχουμε, μέχρι στιγμής, έξι (6) συμβόλαια προαγοράς έχουν συναφθεί με μεγάλες φαρμακευτικές εταιρείες για την παραγωγή και διάθεση εμβολίων στα Κράτη-Μέλη της ΕΕ ανάλογα με το μέγεθος του πληθυσμού τους και σύμφωνα με τους ειδικότερους διαλαμβανόμενους όρους σε έκαστη συμφωνία⁵. Τονιστέον ότι σε ευθυγράμμιση με τη στρατηγική της ΕΕ για τα εμβόλια που συμφωνήθηκε με τα κράτη μέλη, κάθε εμβόλιο, μόλις εγκριθεί και παραχθεί, διατίθεται στα κράτη μέλη ταυτόχρονα και υπό τους ίδιους όρους. Επισημαίνεται δε, ότι αξιοποιώντας τη διαπραγματευτική ισχύ 27 κρατών μελών και 450 εκατομμυρίων ατόμων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέχρι την 19.1.2021 κατόρθωσε να εξασφαλίσει 2,3 δισεκατομμύρια δόσεις ως μέρος του ευρύτερου χαρτοφυλακίου ασφαλών εμβολίων κατά της COVID-19 σε παγκόσμιο επίπεδο⁶.

Β. Πιστοποιητικά εμβολιασμού

Στο πλαίσιο της ευθυγραμμισμένης κοινής αντιμετώπισης ζητημάτων φαρμακοεπαγρύπνησης από τη χρήση εμβολίων καθώς και στο πλαίσιο διαχείρισης μεταλλάξεων της νόσου, η προτεινόμενη από την

ελληνική κυβέρνηση έκδοση αξιόπιστων και επαληθεύσιμων πιστοποιητικών εμβολιασμού σε ολόκληρη την ΕΕ θεωρείται ως σημαντικό εργαλείο προς την επιτυχία και την εμπιστοσύνη των πολιτών εντός της ΕΕ αναφορικά με την υιοθέτηση προγραμμάτων εμβολιασμού.

Η καταγραφή δεδομένων σχετικά με τον εμβολιασμό είναι σημαντική τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο πληθυσμού. Σε επίπεδο ατόμων, αποτελεί ένα μέσο ώστε να είναι γνωστή και να αποδεικνύεται η εμβολιαστική τους κατάσταση. Ειδικότερα, τα πιστοποιητικά εμβολιασμού επιτρέπουν τη σαφή καταγραφή του ιστορικού εμβολιασμών του κάθε ατόμου, ώστε να διασφαλίζεται η σωστή ιατρική παρακολούθηση, καθώς και η παρακολούθηση πιθανών ανεπιθύμητων ενεργειών⁷. Οι τρόποι απόδειξης του εμβολιασμού θα πρέπει να είναι διαθέσιμοι από τη στιγμή που θα ξεκινήσει ο εμβολιασμός. Τα πιστοποιητικά εμβολιασμού θα μπορούσαν να βρουν εφαρμογή στα ταξίδια, καθώς θα αποδεικνύουν ότι ένα άτομο έχει εμβολιαστεί και ότι, ως εκ τούτου, δεν χρειάζεται ενδεχομένως να υποβληθεί σε εξέταση ή/και καραντίνα όταν επισκέπτεται άλλη χώρα.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή και τα κράτη- μέλη της εργάζονται από κοινού με τον Π.Ο.Υ. για την έκδοση πιστοποιητικών εμβολιασμού. Οι εργασίες αυτές περιλαμβάνουν ένα ελάχιστο σύνολο δεδομένων, συμπεριλαμβανομένου ενός αποκλειστικού αναγνωριστικού κωδικού, για κάθε επιμέρους εμβολιασμό, κάτι που προφανώς θα διευκολύνει την έκδοση πιστοποιητικών και την παρακολούθηση του εμβολιασμού σε πανευρωπαϊκή βάση από τη στιγμή της έγκρισης των εμβολίων κατά της νόσου COVID-19.

Επισημαίνεται ότι, κατ' άρθρο 21 της ΣΛΕΕ, κάθε πολίτης της ΕΕ έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών-μελών, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις Συνθήκες και στις διατάξεις που θεσπίζονται για την

εφαρμογή τους. Ωστόσο, δοθείσης της παρούσας πανδημίας Covid-19 που έχει πλήξει συνολικά τον παγκόσμιο πληθυσμό και προς προστασία της δημόσιας υγείας, έχουν επιβληθεί ορισμένοι περιορισμοί από τα κράτη- μέλη στο ατομικό δικαίωμα των πολιτών της ΕΕ να κυκλοφορούν ελεύθερα εντός ΕΕ. Τα μέτρα αυτά συχνά συνίστανται σε περιορισμούς εισόδου ή άλλες ειδικές απαιτήσεις που εφαρμόζονται για τους διασυνοριακούς ταξιδιώτες, όπως η υποβολή τους σε καραντίνα ή σε αυτοαπομόνωση ή η υποβολή τους σε δοκιμασία (test) για λοίμωξη από την νόσο SARS-CoV-2 πριν από και/ή μετά την άφιξη. Στο πλαίσιο αυτό, προκειμένου να εξασφαλιστεί μια καλά συντονισμένη, προβλέψιμη και διαφανής προσέγγιση σχετικά με την επιβολή περιορισμών στην ελεύθερη κυκλοφορία, το Συμβούλιο εξέδωσε, την 13η Οκτωβρίου 2020, τη σύσταση (ΕΕ) 2020/1475 του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή συντονισμένης προσέγγισης όσον αφορά τον περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας για την αντιμετώπιση της παρούσας πανδημίας COVID-19⁸.

Η σύσταση (ΕΕ) 2020/1475 του Συμβουλίου καθόρισε εν πολλοίς την συντονισμένη προσέγγιση σχετικά με (α) την εφαρμογή κοινών κριτηρίων και κοινών κατώτατων ορίων κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με τη θέσπιση περιορισμών στην ελεύθερη κυκλοφορία, (β) την αποτύπωση του κινδύνου μετάδοσης της νόσου COVID-19 βάσει συμφωνημένου χρωματικού κώδικα σε χάρτη ο οποίος δημοσιεύεται από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC)⁹ και (γ) τη συντονισμένη προσέγγιση των μέτρων που δύνανται να εφαρμοσθούν στα πρόσωπα που μετακινούνται μεταξύ περιοχών, ανάλογα με το επίπεδο κινδύνου μετάδοσης στις εν λόγω περιοχές. Ασφαλώς, κατά τη θέσπιση και εφαρμογή περιορισμών στην ελεύθερη κυκλοφορία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να τηρούν το δίκαιο της ΕΕ, ιδίως δε την αρχή της αναλογικότητας και την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων.

5. «Η πορεία προς το εμβόλιο για τη νόσο COVID-19», *Δήμητρα Α. Λεμπέση*, ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ Τεύχος 141/2020, Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 2020.

6. <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2021/EL/COM-2021-35-F1-EL-MAIN-PART-1.PDF>

7. <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2021/EL/COM-2021-35-F1-EL-MAIN-PART-1.PDF>

8. EE L 337 της 14.10.2020, σ. 3.

9. <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/weekly-maps-coordinated-restriction-freemovement>

Στο πλαίσιο αυτό, για να αποδειχθεί η συμμόρφωση των πολιτών με τις διάφορες απαιτήσεις των κρατών-μελών της ΕΕ, έχει ζητηθεί από τους ταξιδιώτες η προσκόμιση διαφόρων ειδών αποδεικτικών στοιχείων, όπως για παράδειγμα ιατρικά πιστοποιητικά, αποτελέσματα δοκιμασιών ή δηλώσεις. Ωστόσο, η απουσία ενός κοινά αποδεκτού και τυποποιημένου εγγράφου έχει ως αποτέλεσμα οι ταξιδιώτες να αντιμετωπίζουν διάφορα ζητήματα που σχετίζονται με την αποδοχή των εγγράφων τους, καθώς και διάφορες αναφορές για πλαστά ή ακόμα και για παραποιημένα έγγραφα¹⁰.

Την 17η Μαρτίου 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση σχετικά με τη δημιουργία του «ψηφιακού πράσινου πιστοποιητικού» για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας στην ΕΕ και συνοδευτική πρόταση σχετικά με τους υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην ΕΕ¹¹. Στόχος της έκδοσης και κατοχής ενός ενιαίου ψηφιακού πράσινου πιστοποιητικού είναι η διευκόλυνση –και όχι προϋπόθεση– της άσκησης του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών εντός της ΕΕ. Στην πραγματικότητα, τα πρόσωπα που δεν έχουν εμβολιαστεί, για παράδειγμα επειδή υφίστανται ιατρικοί λόγοι, επειδή δεν ανήκουν στην ομάδα-στόχο για την οποία συνιστάται επί του παρόντος το εμβόλιο, όπως τα παιδιά, ή επειδή δεν είχαν ακόμη την ευκαιρία να εμβολιαστούν ή δεν το επιθυμούν, πρέπει να μπορούν να συνεχίσουν να ασκούν το θεμελιώδες δικαίωμά τους στην ελεύθερη κυκλοφορία υπό την επιφύλαξη περιορισμών, όπως οι υποχρεωτικές εξετάσεις και η καραντίνα/αυτοαπομόνωση. Σε καμία περίπτωση, δηλαδή, δεν θα πρέπει να συνδεθεί η κατοχή του ψηφιακού πράσινου πιστοποιητικού με τον υποχρεωτικό χαρακτήρα του εμβολιασμού.

Με άλλα λόγια, το ψηφιακό πράσινο πιστοποιητικό χρησιμεύει ως αποδεικτικό εμ-

βολιασμού, εξέτασης και ανάρρωσης και ιδίως ως λόγος εξαιρέσης από τους περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία που επιβάλλονται από κράτος μέλος για λόγους δημόσιας υγείας, όπως η απαίτηση διαγνωστικής δοκιμασίας ή καραντίνας – και όχι ως προϋπόθεση για να μπορεί κάποιος να ταξιδέψει εντός της ΕΕ¹². Η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού ένα έτος μετά την κήρυξη της λήξης της πανδημίας SARS-CoV-2 από τον ΠΟΥ, στην οποία θα περιγράφεται, ιδίως, ο αντίκτυπος του κανονισμού στην ελεύθερη κυκλοφορία και στην προστασία των δεδομένων.¹³

Το ψηφιακό πράσινο πιστοποιητικό θα καλύπτει τρία (3) είδη πιστοποιητικών, ήτοι (α) πιστοποιητικά εμβολιασμού, (β) πιστοποιητικά εξέτασης και (γ) πιστοποιητικά για άτομα που έχουν αναρρώσει από την COVID-19. Τα πιστοποιητικά θα εκδίδονται σε ψηφιακή ή σε έντυπη μορφή. Και οι δύο εκδόσεις θα περιλαμβάνουν κωδικό QR με τις απαραίτητες πληροφορίες, καθώς και ψηφιακή υπογραφή που θα διασφαλίζει τη γνησιότητα του πιστοποιητικού. Τα πιστοποιητικά θα διατίθενται δωρεάν και θα εκδίδονται στην επίσημη γλώσσα ή τις επίσημες γλώσσες του κράτους μέλους έκδοσης και στα αγγλικά.

Η Επιτροπή σκοπεύει να δημιουργήσει μια πύλη και θα παρέχει στήριξη στα κράτη μέλη για την ανάπτυξη λογισμικού το οποίο θα μπορούν να χρησιμοποιούν οι αρχές για την επαλήθευση όλων των υπογραφών των πιστοποιητικών σε όλη την ΕΕ. Κανένα δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα των κατόχων των πιστοποιητικών δεν θα περνά μέσω της πύλης ούτε θα διατηρείται από το κράτος μέλος που πραγματοποιεί την επαλήθευση.

Αξίζει να τονισθεί ότι το ψηφιακό πράσινο πιστοποιητικό θα ισχύει σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και θα είναι ανοιχτό για την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία. Ασφαλώς, το σύστημα του ψηφιακού πράσινου πιστοποιητικού αποτελεί προσωρινό μέτρο. Επισμαίνεται ότι

θα ανασταλεί μόλις ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) ανακοινώσει το τέλος της κατάστασης έκτακτης ανάγκης για τη δημόσια υγεία σε διεθνές επίπεδο που προκάλεσε η COVID-19.

Ήδη στο παράδειγμα του Ισραήλ, η χρήση ενός «Green Pass» είναι διαθέσιμη σε οποιονδήποτε έχει εμβολιαστεί πλήρως ή έχει αναρρώσει από το Covid-19 προκειμένου να έχει πρόσβαση σε ορισμένες από τις εγκαταστάσεις της χώρας – όπως για παράδειγμα ξενοδοχεία, γυμναστήρια ή θέατρα. Διατίθεται ως έντυπο πιστοποιητικό ή σε μια εφαρμογή, η οποία συνδέει τους χρήστες με τα δεδομένα του υπουργείου υγείας τους. Η εφαρμογή μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για διεθνή ταξίδια και το Ισραήλ έχει συνάψει συμφωνίες με την Ελλάδα και την Κύπρο για να επιτρέψει στους πολίτες του με διαβατήρια εμβολιασμού να ταξιδέψουν στις εν λόγω χώρες.

Στην Δανία ήδη υφίσταται ένα ασφαλές ψηφιακό πάσο που ονομάζεται NemID για πρόσβαση σε διάφορες διαδικτυακές πλατφόρμες, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής υγείας, η οποία αναφέρει τα αρχεία υγείας και τα αποτελέσματα των τεστ ενός ατόμου. Η Δανία έχει περιγράψει τα σχέδιά της για το πώς να χρησιμοποιήσει το Corona Pass εσωτερικά ως βασικό μέρος της χαλάρωσης των περιορισμών στο προσεχές διάστημα. Αντίστοιχες πρακτικές εξετάζει και η Σουηδία ενώ το Ηνωμένο Βασίλειο εξετάζει τη δυνατότητα των πολιτών να επιδεικνύουν αρνητικό τεστ δεδομένου ότι μέχρι στιγμής έχουν επιτευχθεί 27 εκατομμύρια εμβολιασμοί.

Στο πλαίσιο αυτό, τονίζεται ότι τα ψηφιακά πράσινα πιστοποιητικά θα πρέπει να περιέχουν μόνο τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που είναι απαραίτητα. Δεδομένου ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα περιλαμβάνουν ευαίσθητα ιατρικά δεδομένα, θα πρέπει να διασφαλίζεται πολύ υψηλό επίπεδο προστασίας των δεδομένων και να τηρούνται οι αρχές της ελαχιστοποίησης των δεδομένων. Ιδίως, δεν θα πρέπει να απαιτείται η δημιουργία και διατήρηση βάσης δεδομένων σε ενωσιακό επίπεδο, αλλά θα πρέπει να επιτρέπεται η αποκεντρωμένη επαλήθευση ψηφιακά υπογεγραμμένων διαλειτουργικών πιστοποιητικών.

10. <https://www.europol.europa.eu/early-warning-notification-illicit-sales-of-false-negative-covid-19-test-certificates?>

11. https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:38de66f4-8807-11eb-ac4c-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF

12. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/qanda_21_1187

13. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0130>

Γ. Προστασία προσωπικών δεδομένων

Σύμφωνα με την πρόταση Κανονισμού¹⁴ «σχετικά με πλαίσιο για την έκδοση, την επαλήθευση και την αποδοχή διαλειτουργικών πιστοποιητικών εμβολιασμού, εξέτασης και ανάρρωσης, με σκοπό να διευκολυνθεί η ελεύθερη κυκλοφορία κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19», το πιστοποιητικό εμβολιασμού περιέχει τις ακόλουθες κατηγορίες προσωπικών δεδομένων: α) ταυτοποίηση του κατόχου, β) πληροφορίες σχετικά με το χορηγηθέν σκεύασμα εμβολίου, γ) μεταδεδομένα του πιστοποιητικού, όπως πληροφορίες για τον εκδότη του πιστοποιητικού ή μοναδικό αναγνωριστικό κωδικό πιστοποιητικού.

Όσον αφορά το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας των δεδομένων, εφαρμόζεται ο Γενικός Κανονισμός 2016/679. Συνεπώς, δεν προβλέπεται παρέκκλιση από το ενωσιακό καθεστώς προστασίας των δεδομένων και τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόζουν σαφείς κανόνες, προϋποθέσεις και εγγυήσεις σύμφωνα με τους ενωσιακούς κανόνες για την προστασία των δεδομένων. Ο Γενικός Κανονισμός 2016/679 θεσπίζει τη νομική βάση για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κατά τους όρους του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) και του άρθρου 9 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) αυτού, που είναι αναγκαία για την έκδοση και την επαλήθευση των διαλειτουργικών πιστοποιητικών. Ωστόσο, σύμφωνα με την πρόταση Κανονισμού¹⁵ «σχετικά με πλαίσιο για την έκδοση, την επαλήθευση και την αποδοχή διαλειτουργικών πιστοποιητικών εμβολιασμού, εξέτασης και ανάρρωσης, με σκοπό να διευκολυνθεί η ελεύθερη κυκλοφορία κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19», ο Γενικός Κανονισμός 2016/679, δεν ρυθμίζει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με την τεκμηρίωση περιστατικών εμβολιασμού, εξέτασης ή ανάρρωσης για άλλους σκοπούς, όπως για σκο-

πούς φαρμακοεπαγρύπνησης ή για την τήρηση επιμέρους προσωπικών μητρώων υγείας. Η νομική βάση για την επεξεργασία για άλλους σκοπούς θα πρέπει να παρέχεται στο εθνικό δίκαιο, το οποίο πρέπει να συνάδει με την ενωσιακή νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων.

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στα πιστοποιητικά που εκδίδονται υποβάλλονται σε επεξεργασία για τον σκοπό της πρόσβασης στις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο πιστοποιητικό και της επαλήθευσής τους, προκειμένου να διευκολυνθεί η άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Ένωσης κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα πιστοποιητικά θα πρέπει να περιέχουν μόνο τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που είναι αναγκαία για τον σκοπό της διευκόλυνσης της άσκησης του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Ένωσης κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19.

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία για τον σκοπό της έκδοσης των πιστοποιητικών, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης νέου πιστοποιητικού, δεν διατηρούνται για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το αναγκαίο για τον σκοπό της επεξεργασίας τους, σε καμία δε περίπτωση δεν διατηρούνται για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το διάστημα κατά το οποίο τα πιστοποιητικά είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν για την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας.

Για τους σκοπούς εφαρμογής της πρότασης Κανονισμού¹⁶, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να διαβιβάζονται/ανταλλάσσονται διασυνοριακά αποκλειστικά για τον σκοπό της συγκέντρωσης των πληροφοριών που είναι αναγκαίες για την επιβεβαίωση και την επαλήθευση της κατάστασης του κατόχου του πιστοποιητικού όσον αφορά τον εμβολιασμό, την εξέταση ή την ανάρρωση. Στο πλαίσιο αυτό, δυνατή θα πρέπει να είναι ιδίως

η επαλήθευση της γνησιότητας του πιστοποιητικού. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στα πιστοποιητικά υποβάλλονται σε επεξεργασία από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους προορισμού ή από τους παρόχους διασυνοριακών υπηρεσιών επιβατικών μεταφορών που υποχρεούνται, βάσει του εθνικού δικαίου, να εφαρμόζουν ορισμένα μέτρα δημόσιας υγείας κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 για την επιβεβαίωση και την επαλήθευση της κατάστασης του κατόχου του πιστοποιητικού όσον αφορά τον εμβολιασμό, την εξέταση ή την ανάρρωση. Για τον σκοπό αυτό, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα περιορίζονται στα απολύτως αναγκαία. Επίσης, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να περιλαμβάνονται μόνο στο εκδιδόμενο πιστοποιητικό, το οποίο θα πρέπει να προστατεύεται από παραποίηση ή αλλοίωση. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στα πράσινα πιστοποιητικά δεν μπορούν να διατηρούνται από τις χώρες επίσκεψης. Για σκοπούς επαλήθευσης, ελέγχεται μόνο η εγκυρότητα και η γνησιότητα του πιστοποιητικού με επαλήθευση του εκδότη και της υπογραφής του. Όλα τα δεδομένα σχετικά με την υγεία παραμένουν στην αρμοδιότητα του κράτους μέλους που εξέδωσε το ψηφιακό πράσινο πιστοποιητικό¹⁷.

Δ. Συμπεράσματα

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, με γνώμονα την μέγιστη δυνατή ασφάλεια, υγεία και ευημερία του πληθυσμού κάθε κράτους-μέλους της ΕΕ, η δημιουργία και υιοθέτηση ενός ψηφιακού πράσινου πιστοποιητικού εμβολιασμού κοινώς αποδεκτού από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε., τηρουμένων βεβαίως των απαιτήσεων της εφαρμοστέας νομοθεσίας περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων (ΕΕ 679/2016), αποτελεί το «κλειδί» για την ανάκτηση της εμπιστοσύνης των πολιτών με σκοπό την ταχύτερη δυνατή αποκατάσταση της ελευθερίας μετακίνησης τους εντός Ε.Ε. μέχρι να επιτευχθεί η παύση μετάδοσης του ιού σε παγκόσμιο επίπεδο.

14. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0130>

15. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0130>

16. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0130>

17. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/qanda_21_1187